

491.82

N241

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

STANFORD UNIVERSITY

LIBRARIES

STACKS

OCT 27 1966

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књига XIV, св. 4-5.

БЕОГРАД, 1965.

САДРЖАЈ

	Страна
1) М. Стевановић, Неке лексичко-стилске разлике, а не језичке варијанте	195—226.
2) Р. Бошковић: Белешке етимолошке и граматичке	227—234.
3) М. Павловић: Посесивни генитив и присвојни придев	235—238.
4) М. Стевановић: Значење и функције генитивне синтагме с предлогом <i>од</i>	239—262.
5) Радоје Симић: Једна група зависно-упитних реченица	263—271.
6) Берислав М. Николић: Вукова Писменица и Мразовићева Славенска граматика	272—273.
7) А. Пецо: Два фонетска лика једне посуђенице	274—283.
8) Проф. Др Александар Ђ. Костић: Проблем српскохрватске медицинске терминологије	284—291.
9) Илија Павићевић: Још о геолошкој терминологији	292—299.
10) Језичке поуке	300—307.
11) Регистар	309—327.

УРЕЂУЈЕ ОДБОР

Одговорни уредник академик др МИХАИЛО СТЕВАНОВИЋ
Секретар Уређивачког одбора др Берислав М. Николић

ДВА ФОНЕТСКА ЛИКА ЈЕДНЕ ПОСУЂЕНИЦЕ

За означавање појма мере који се у немачком језику исказује именицом средњег рода: *das Stück*, у француском језику именицом мушкога рода: *le morceau*, у нашем језику најчешће се употребљава реч грчкога порекла: *комад*. Фонетски лик који је овде дат тој именици није и једини који постоји на нашем језичком тлу. Поред облика са завршним звучним оклузивом *комад*, употребљава се, иако не више и у књижевном језику, и *комаш*, са безвучним оклузивом на крају. Овај други фонетски лик бљужи је оригиналу *kottation*, а јавља се у нашим писаним споменицима већ у 13. веку.

У вези са наведеним фонетским дублетима именице о којој је реч нас овде интересују два питања, и то:

1. Како је извршена дистрибуција ових фонетских варијаната на подручју нашега језика, и
2. Порекло овога фонетског дуализма.

1. На основу података којима ја располажем, а они су засновани на материјалу који нам дају дијалектолошке расправе, и мањој анкети, коју сам спровео међу студентима и познаницима, долази се до оваквих закључака:

а) Варијанта *комаш* јавља се у источнијим и југоисточнијим крајевима нашег језичког подручја. Потврде за то дају:

Глиша Елезовић за Косово и Метохију: *комаш* (*Подâј му један комаш лѣба; Јен комаш мѣсто; Двајес и иѣш кѣмаша смо ирѣдали, а дѣсеи кѣмаша врâишмо код кѣће*). Тако и: *комашâње* (*Ја сол шѣо комашâње не би кâбулила за кѣј зна шѣо*), *комашâш*, *комашâм* (*Не комашâј шâј лѣб; Ја не жâлим шѣо ће да се комашâ шѣлики лѣб*), Речник косовско-метохиског дијалекта, s. v.).

Маринко Станојевић за Тимочку крајину: *комаѝ њо-комаѝ* (СДЗБ. II, 444).

Павле Ивић за Галипољске Србе (а они су пореклом из Јагодине): *комаѝји* (Говор Галипољских Срба, 26), *два кдмаѝа* (37), *кдмаѝ-кдмаѝа* (136).

Данило Барјактаревић за Гњилане: *комаѝ* (Gjurmime albanologjike, II, 78).

Овакав фонетски завршетак засведочен ми је и из ових места источно од Мораве; односно са подручја призренско-тимочких и косовско-ресавских говора: Врање, Ниш Лесковац, Параћин; Крушевац, Александровац, Свилајнац.

Дакле, подручје источне и централне Србије има облик са завршним безвучним оклузивом на крају-*комаѝ*.

Овакав облик, али из зоне шумадијских говора, потврђен ми је само из Грузе. Највероватније је да је и ту допро, и сачувао се, из говора који се налазе источно од Мораве.

Додајмо овоме да и два суседна словенска језика: македонски на југу (Речник на македонскиот јазик, I, s. v.) и бугарски на истоку (Речник на савременни бугарски книжовен зик, I, s. v.) имају само *комаѝ*.

Истина, цела ова источна зона нашег језичког подручја, као и македонски и бугарски језик, знају за изразиту десоноризацију звучних сугласника у финалним позицијама (в. А. Белић: Дијалекти источне и јужне Србије, СДЗБ. I,; М. Павловић: Говор Сретечке жупе, СДЗБ. VIII, 131; М. Стевановић: Баковачки говор, СДЗБ. XI, 82—83; Д. Барјактаревић: Гњилане, 73) и могло би се помишљати да се и ту, тј. у примеру *комаѝ*, огледа ова гласовна појава. Али, ова фонетска особеност наведене говорне зоне овде не долази у обзир јер ту имамо и *комаѝање*, *комаѝаѝ*, *комаѝић* и сл.

У јекавској говорној зони *комаѝ* је такође везан за крајњи југоисток — зона зетских говора. Потврде за то су:

М. Стевановић за Пипере: *комаѝ* (СДЗБ. X, 93).

Б. Милетић за Црмницу: *кдмаѝ-кдмаѝа*, *кдмаѝи-кдмаѝима*, *комаѝић* (СДЗБ. IX, 371). Ређе ту имамо: *кдмаѝ*.

М. Пешикан за говоре старе Црне Горе: *комаѝ*, *кдмаѝ* (СДЗБ. XV, 80) *комаѝаѝ-аѝ*, *њо-комаѝиѝ се*, *комаѝић* (ор. cit. 274).

Од млађих говора јекавског подручја облик ове именице са безвучним оклузивом на крају потврђен ми је само из Ускока (*комаи̯, комаи̯ић, комаи̯ина, комаи̯ање*) и Колашина (*комаи̯-комаи̯а*).

б) Ван ових двеју зона у свим другим говорима штокавског дијалекта, укључујући и архаичније говоре Посавине, имамо звучни сугласник на крају именице о којој је овде реч: *комад*. Потврде за то су:

М. Московљевић за Поцерину: *ком̄ад-ком̄аду* (Библиотека Јужнословенског филолога, I, 24).

Б. Николић за Срем: *ком̄ад̄ӣ* (о овој фонетској појави в. ниже, СДЗБ. XIV, 329). Тако је и у Мачви (усмена потврда Б. Николића).

Д. Вушовић за околину Никшића: *к̄д̄ма̄д-к̄д̄ма̄дима-к̄д̄ма̄де* (СДЗБ. III, 45).

Г. Ружићић за Пљевља: *к̄д̄ма̄д-к̄д̄ма̄да* (СДЗБ. III, 122).

Ј. Вуковић за Пиву и Дробњак: *к̄д̄ма̄д-к̄д̄ма̄да* (СДЗБ. X, 207).

Стј. Ившић за Посавину: *к̄от̄ма̄д, к̄от̄ма̄ди, к̄от̄ма̄да* (Rad, 196, 228). Тако је и у шаптиновачком — тј. *к̄от̄ма̄д-к̄от̄ма̄ди* (у питању су досељеници из Босне, овамо су се доселили после XVII в. Rad, 168, 126).

У јекавској Херцеговини имамо поред *к̄д̄ма̄д-к̄д̄ма̄да* или *к̄д̄ма̄д-к̄д̄ма̄да* и презимена *К̄д̄ма̄д* (Горње Храсно, Чапљина), *Ком̄а̄дина* (Мостар) и топоним: *Ком̄а̄динино вр̄ело*.

Облик ове именице са финалним -д потврђен ми је још и из ових места: Т. Ужице, Златибор, Ваљево -Колубара, Босанска крајина, Лика.

И у словеначком језику је: *комад* (Pleteršnik: Slovensko-nemški slovar, s. v.).

ц) У речницима нашега језика имамо овакво стање: П. Будмани у РЈА, s. v. *комад* констатује да се овај фонетски лик јавља тек од XV века (примери из РЈА наводе се ниже). Од старијих лексикографа потврђују га: Микаља, Бела, Волтици, Стулић. У Вукову Српском рјечнику, прво издање (1818), имамо само *комад* *kommátion, das Stück, frustum* (О свом комаду *шуба говеда чувайи; Дан и комад*). Уз тај пример, Вук ту даје још и ове одред-

нице са основом *-комад*: *комáдáње*, *комáдара* (код те одреднице читамо: Србљи такову ракију овако пеку: намијесе доста љеба и испеку па *искомадају* у кацу. . .), *комáдаиш*, *ам*, *комáдаишце*, *амсе*, *комáдина*, *комáдић*. У овом издању Рјечника одредница *комаиш* уопште се не исказује, ни као фонетска варијанта. У другом издању, пак, Вук наводи и *кѡмаиш*, а тај облик упућује на *комад* (*vide комад*). Потврде за *комаиш*, које Вук ту даје су ове: *Оишкидује њо комаиш и комаиш, докле обје сабље исјекоше*; и: *Од војске се комаиш одвојише*, са значењем: мало у Црној Гори (о овоме значењу, као и акценту именице *комад* в. код проф. Бошковића у овом броју нашега часописа).

Лексикографи после Вука имају или само *комад* или као и Вук у другом издању Рјечника: Ристић-Кангрга: *кѡмаѡд-комаѡда*, *Stück*; *комáдáње*, *комáдара*, *комáдаиш*, *комáдешка*, *комáдина*, *комáдић*, *комадићак*; *кѡмаиш* и *комаишина* се упућују на одреднице са *ѡ*. И. И. Толстој (Сербско-хорватско-рускиј словарь) даје само одреднице са *-ѡ*. Тако је и код загребачког ауторског колектива (Dayre-Deanović-Maixner: *Hrvatskosrpsko-francuski rječnik*). Потврде за ову одредницу са крајњим безвучним оклузивом налазимо једино код Миклошића (*Lexicon palaeoslovenico-graeco-latinum*): *комаишъ* m. *kommátion frustum mon. serb.* — *ишкъ* *ibid. serb. комад*. Даничић (Рјечник из књижевних старина српских) има *комад* и *комаиш* а, код одреднице *комаишъ* стоји: *kommátion, pars, frustum, aliquantum* са примерима који се дају ниже у овом чланку.

Такво стање је у народним говорима и код наших лексикографа, а како је у нашој писаној речи? На основу материјала који нам даје РЈА долази се до закључка да се и у старијим писаним споменицима и код старијих наших писаца одражава стање које је још и данас заступљено у народним говорима. Наиме, у споменицима из источнијих крајева имамо облик са безвучним сугласником на крају: *комаиш*. Писци из западнијих крајева имају, опет, искључиво облик који је данас и једино књижевни — *комад*.

Неколико потврда: *Петъ комаѡъ ѡстнѡга древа* (Хелена, краљица Србије, 1273—1314, *Mon. serb.* 70); *Тъј лиѡъ despotoѡъ бѡше прѡдѡтъ на три комате* (*Spom. sr.* 2, 61; 1414-1417); *Сиј же комаѡъ i мерѡтикъ устављенъ бустъ изволјенијемъ i обѡштиимъ зъговорјенијемъ* (Стефан Урош, краљ Србије, 1302—1321, *Mon. serb.*

79); Umérihъ komatъ kaluderomъ tѣstomъ u 4 litre (Deč. hris. 63); Za komatъ ovake svite, ku mi poslaste, po onuj cinu (Бук, кнез которски 15. век, Mon. serb. 545); Srebra plika desetъ komatъ (Spom. sr. 2, 55; 1407); Kupi 50 komatъ (Domentijan, 56).

Тако и коматић: Dano је po komatiću (Spom. sr. I, 26, 1398); Veragъ sedamdesetъ i osamъ i komatićъ 38 (Mon. serb. 406, 1441).

Интересантни су примери из рукописа дубровачких канцелара. Наш други пример, шире дат, овако гласи: Zаровѣдију господина Миhoца Lukarevića . . . ја Руско logofetъ ispisahъ више гечено изъ lista господина Despota ki . . . бѣше прѣдргътъ на три комате i сѣшivenъ на двоје копьсем . . . Наш претпоследњи пример потиче такође из споменика који је писао Руско.

У тестаменту Херцега Стјепана, писаном у Дубровнику (писао га је Маринко), налазимо овај пример: K tomu dva pasa k tomu komatъ акъsamita (Spom. sr. 2, 125, 1465). А наш други пример за *комашић* узет је из споменика који је писао Никша Звијездић.

Као што видимо, три дубровачка канцелара: Руско Христофановић (1392—1430), Никша Звијездић (1430—1455) и Маринко Цвјетковић (1455—1474) имају *комаш*. За Руска Решетар каже да му је „отац био Талијанац“ и да је научио „српски од матере Дубровкиње“. Никша је „био уистину прави дубровачки грађанин и далеки рођак пјесника Ђоре Држића“ (М. Решетар: Најстарији дубровачки говор, Глас САН, ССI, 9); Маринко је Никшин наследник (op. cit. 16, испод текста). Питање је да ли је то у исто време била и дубровачка говорна особина. М. Решетар за дубровачки говор нашега времена каже да не познаје ту реч (уп. Dinar und komad welche nach D. im ganzen Plur. den Akcent wechseln: dinári, komádi, betonen in O (Ozrinići, A. P.) und R (Ragusa) so schon den Sing.; dinar R, dinâr komâd O (in R komad unbekannt) gehoren somit zu Typus junak-junaka; Die serbocroatische Betonung, Wien 1900, 76), али то не мора да значи да та реч није раније била и дубровачка.

У писмима дубровачких трговаца из XVII века налазимо доста потврда за *комад*: *zato molim tebe za dva komada; mala stvar a 3 komada; rečena dva komada (Dubrovački arhiv, Diversa de foris, т. 53, лист 4—5)*; исти фонетски лик ове именице налазимо и у другим писмима: *duo komada* (исто, т. 55, лист 81); *4 komada* (т.

55, лист 82). У једном судском записнику налазимо: *Ja Matthia sviedocim da od tih comada ne znam nista* (исто т. 34,218—226). Истина, у неким од тих писама наићи ће се и на облик са безвучним оклузивом на крају, али ређе. Ово би говорило да је и говор Дубровника раније знао за именицу *комад* и то, можда, баш у овом облику. Истина, за писаре се мора претпоставити могућност да су се они некад поводили за језиком докумената које су преписивали (в. код Решетара: Најстарији дубровачки говор, 9—10, као и: Никша Звијездић, Глас 169, 176).

Старији писци, чија су дела експерпирана за РЈА, углавном имају *комад*. Такав фонетски лик ове именице имају: С. Маргитић, Б. Зузери, Л. Љубушки, Ф. Ластрић, Е. Павић, М. Зоричић, В. Дошен, А. Качић, М. А. Рељковић, Н. Паликућа, Ј. Јабланци, И. Ј. Лучић, И. Великановић.

Од новијих писаца, према грађи Института за српскохрв. језик, облик ове именице са безвучним оклузивом на крају, тј. *комаџ*, посведочен је из дела: П. П. Његоша (*У грдне комаџе*, Луча, 43; *Сви ћуџе комаџ*, нико ни у нос, Шћепан Мали, 70; *На комаџе раздробџше царсџво*, Горски вијенац, 103); Доситеја (*Вран наџе негде комаџ меса*, Басне); М. Миљанова (*Један комаџ крџе*, Живот и обичаји Арбанаса, 183); Милутина Томића (*Муч Буџо*, *е си џоџинуо сав у комаџе*, Ђетићи у парламенту . . . 88); С. Милутиновића (*комаџџ џо комаџџ*, Историја Црне Горе, 96); Р. Зоговића (*А оно се (оружје) расџада на комаџе*, На попришту, 70) П. С. Срећковића (*Азија је највећи комаџ суве земље*, Свеопшта историја, 29), па и Ђ. Јакшића (*У десници још сџисска комаџе од сабље*).

Како видимо, у питању су писци који су из родног краја, или краја где су дуже живели, понели овакав фонетски лик именице о којој је реч. Наравно, број писаца који имају савремену књижевну форму (*комад*) знатно је већи, међу њима су и: М. Ђ. Милићевић, Љубиша, М. Капетановић-Љубушак, Ј. Дедијер, В. Врчевић — то су све писци који су најчешће поштовали фонетику завичајних говора.

Овде је већ речено да Вук у Српском рјечнику од 1818. нема *комаџ*, у збиркама његових песама, међутим, налазимо и ту фонетску варијанту, и то у песмама које је чуо од људи чији завичајни говор и данас има безвучно *џ* на крају: *комаџ*. Ево неколико

потврда за то: *На комаџе кују искидајџе*. И банову сабљу оштрп-кује, све откида *џо комаџ и комаџ*; Он нађе *један комаџ* сабље, *зави комаџ* у везени јаглук (сви примери из песме Бановић Страхиња коју је Вук записао од Старца Милије, из Колашина); Искидаше *кују на комаџе* (Женидба Максима Црнојевића); Ја му дадох *комаџ земље црне* (Огњена Марија у паклу; Вук каже „из Црне Горе“); Од једнога *два комаџа гради* (Млади Марјан и Арнаут Осман; Вук каже да је ту песму чуо од Анђелка Вуковића који је са Косова, нар. пјес. III, 212); Те направи *џејнаесџи комаџа* (Јован и дивски старјешина, „из Црне Горе“);

Према свему ономе што је овде речено, одговор на прво питање које смо напред поставили могао би да буде овакав: На подручју архаичнијих говора екавског и ијекавског наречја (призренско-тимочка зона и косовско-ресавски говорни тип јужно од Дунава и зетско-јужносанцачки говори) налазимо и архаичнији гласовни облик именице о којој је овде реч: *комаџ*. Од млађих говора штокавског дијалекта за овакву фонетску варијанту знају само неки говори који се налазе у непосредној близини тих говора са архаичнијим особинама (Гружа на екавском подручју; Ускоци и Колашин на ијекавском подручју). Ван ових говорних зона, егзистира облик ове именице са звучним оклузивом на крају — *комад*, како је данас једино и у књижевном језику.

II

За облик ове посуђенице, и изведених речи, са крајњим безвучним оклузивом (*комаџ*) већ је речено да одговара оригиналу: *kommátion*. Знатно је теже објаснити појаву звучног оклузива код ове именице — *комад*.

Колико ми је познато, о томе су, макар и узгред, писали Маретић и Белић. Маретић у својој граматичи (*Gramatika i stilistika*, Zgb. 1931, стр. 65) за ове дублетне облике каже: *Nije poznato zašto u riječi komat, koja je grčkoga izvora (kommátion), t može prelaziti u d, te se govori i komad, a ni to se ne zna, zašto se pored starijega i pravilnijega rukovet govori također rukoved-*. На истом месту Маретић појаву оклузива *d* место *џ* у „*prijedlogu od, koji je u starom jeziku glasio ot*“ што се огледа у облицима глагола: *оџеџи*,

ошћићи, ошврћићи се . . . тумачи аналогичом „prema prijedlozima pad, rod, pred, koji d imadu od ramtivijeka“. Проф. Белић у својим универзитетским предавањима такође се осврће на појаву звучног оклузива у финалној позицији ове позајмице из грчког језика. У књизи „Основи историје српскохрватског језика, I, Фонетика,“ Београд, 1960 читамо: „Однос звучно-беззвучних сугласника на крају речи, напр. у ном. и акуз., према звучном сугласнику у другим падежима учинио је те само у неким речима према беззвучном сугласнику по пореклу добили звучни сугласник у косим падежима (пред вокалима). Тако смо од *комаи* добили *комада* (исп. *град^{III}*: *града*), а доцније и *комад^{III}*: *комада*; то исто вреди и за *рукове^{III}*: *руководи*, а после и *руковод^{III}*“ (стр. 139), Као што видимо, проф. Белић оба случаја, за која Маретић рече да су нејасни, објашњава аналогичом.

Мада ово објашњење има свој *raison d'être*, не изгледа ми потпуно убедљиво. А ево због чега. Звучни оклузив код ове именице налазимо и у оним говорима које не карактерише изразитија десоноризација звучних сугласника на крају говорног такта. Такви су, рецимо, говори Пиве и Дробњака, такав је и говор источне Херцеговине који сам ја испитивао, а има још таквих говора. Истина, могло би се рећи да су ови говори добили *комад*, са уопштеним звучним сугласником, из суседних говора Херцеговине који знају за десоноризацију на крају речи и у којима се могао извршити онај гласовни процес који претпоставља проф. Белић. Али, чини ми се да постоји једна друга могућност за објашњење ове фонетске појаве. Ево која.

У Академијину рјечнику, то смо већ рекли, констатује се да се *комаи* јавља од 13. века, а *комад* од 15. Дакле, у питању су два века разлике. То је прво. Друго. Ми смо овде показали да је први облик везан за источније и југоисточније говоре наше језичке територије (Истина И. Поповић каже да и у Славонији имамо *комаи*: So in Slavonien, wo sie auf den Einfluss aus der Vojvodina bzw. aus Bosnien zurückzuführen sind: meriše; es riecht' müridzo komat 'Stück' — komation “(треба *kommation*) Geschichte der serbocroatischen Sprache, Wiesbaden, 1960, 597). Колико ми је познато, ни Босна ни Војводина немају *комаи* него *комад*, или пак *комад^{III}*-*комада*, што је посебни фонетски проблем), други облик, пак, сретамо у западнијим и северозападнијим говорима штокавског

дијалекта. Можда ова временска и територијална подела води и ка објашњењу двојакних фонетских ликова ове речи грчкога порекла. Наиме, могуће је да ова реч није примљена — у ове две говорне зоне — у исто време, и не из истог извора. *Комаш* (са *ш*) је, без сумње, примљен директно из грчкога језика, и у тој форми задржао се у оним говорима који су и територијално, а и иначе, ближи његову извору. Друга фонетска варијанта ове именице, и у другим говорима, дошла је нешто касније, могла је доћи неким посредним путем, и могла се примити са звучним оклузивом на крају. Дакле, поред временске разлике у јављању ових двеју варијаната, могуће је претпоставити и два различита извора одакле су те речи преузете. Познато је да има и других примера у којима се огледа такво двојство (уп. рецимо наше *магаза* и *магазин*, в. код Шкаљића, Турцизми, Сарајево, 1965, s. v.). Има, опет, и примера у којима се место безвучног сугласника оригинала у нашем језику јавља звучни сугласник, уп. „*nebud (Dobrota, Perast) od Nepote*“ (Н. Barić: О *uzajamnim odnosima balkanskih jezika*, I, Beograd 1937, 19). Истина, I. Поповић има: *neput* „*Neffe*“ = *nepote* (истарско *nevodo* је из „*venez, nevodo*“, оп, cit. 588). Па ако ту и може бити у питању двојство изворног облика, има случајева који јасно показују да су безвучни сугласници оригинала примани као звучни. А. Шкаљић наводи и ове примере: *tarumar -darumar, tenbel -dembel*, на почетку речи; као и: *Idris-Idriz, Junus-Junuz, kafes-kafez, makas-makaze, miras-miraz, trablus-traboloz* и сл. (Турцизми s. v.). На сличну појаву наилазимо и у речима преузетим из немачког језика: *бирцуз-Wirrshaus, милиброд-Milchbrot; плајваз-Bleiweiss*. [Edmund Schneweis (Die deutschen Lehnwörter im serbokroatischen, Berlin, 1960) наводи поред *bircuz* још и *bircauz* (RJA, I, 322), стр. 35; он има само: *miliprot* (потврде су Тривунац, Страни преглед, 1937, 39; Сремац, Поп Тира и поп Спира, Загреб 1917, 37 и Вукадин, Београд 1921, 150) стр. 31. *Плајваз* налазимо и код Вука (Рјечник, s. v.), код Шневајса на стр. 107].

Наравно, постоје и обрнути случајеви, али нас то овде не интересује. За нас је било важно да истакнемо могућност преузимања безвучних сугласника у речима страног порекла као звучних. Међу речима у којима се огледа та фонетска појава можда се налази и именица о којој је овде било речи.

И на крају. Уколико се данас и на подручју наше друге говорне зоне најђе на *комаѝ*, мислим да ту не треба гледати изворни фонетски лик ове именице. Пошто на том подручју штокавског дијалекта и иначе наилазимо на појаву десоноризација у финалним позицијама (централнохерцеговачки, ЈФ XXV, 304 и сремски, СДЗБ XIV, 329), ту имамо и *комадѝ*. У овим говорима, дакле, фонетски треба објашњавати и појаву лика — *комаѝ*, са потпуно десоноризованим оклузивом *д*. Ово тим пре што у тим говорима имамо само: *комада*, *комади*; *комадић*, *комадићак*, *комадање*, *комадаѝи* и сл. Дакле, ту имамо исту гласовну појаву као и у: *градѝ*-*граѝ* према *града*, *градови*, *градић*.

А. Пецо